

1 november 2020 - Dankzondag in corona tijd

Ezra 3: 10-13

Vanochtend hoorden we misschien wel het verhaal met de meeste emoties uit de Bijbel. Als ik zou vragen: wat vindt u het meest emotionele Bijbelverhaal? Bij welk verhaal pinkt u een traantje bij weg?

Ik heb dat ook aan mezelf afgevraagd. Ik zelf zou zeggen: het verhaal van Ruth die alles achter laat en met haar schoonmoeder Naömi mee naar Israël gaat. Of misschien het verhaal van Abraham die zijn zoon Izaäk moet offeren? Bijbelverhalen gaan heel vaak over het échte leven en de meeste verhalen zijn behoorlijk eerlijk. We komen alles tegen: grote liefdes, verraad en moord. Maar we moeten de emoties er meestal zelf bij bedenken.

We krijgen niet te horen hoe Abraham zich voelde toen hij van God hoorde dat hij een ram in plaats van Izaäk mocht offeren. We mogen ons daar zelf een voorstelling van maken. Daarom kunnen we ons vaak goed inleven in de Bijbelse verhalen: ze geven ons de mogelijkheid om er als het ware zélf bij betrokken te raken omdat we meestal niet van de schrijver horen wat we moeten voelen. Ze geven ons veel vrijheid.

Maar vandaag hebben we een verhaal dat zich minder aan deze regels houdt. Dit verhaal beschrijft juist extreme emoties in detail.

We horen over de heropbouw van de tempel. Vorige week hoorden we hoe de ballingen toestemming kregen om naar huis te gaan en daar de tempel opnieuw te gaan bouwen. Na jaren van vreemdelingschap keren zij weer terug naar huis.

Nadat een provisorisch altaartje is gebouwd en het eerste feest is gevierd, horen we nu hoe de fundamenteën voor de herbouw van de tempel vorm krijgen. Het blijkt een prachtig liturgisch moment te zijn, een moment waarop gezongen wordt en een feestje gebouwd. Zoals een eerste steenlegging ook altijd gepaard gaat met enig ritueel, toespraken en warme woorden. Blijkbaar wisten ze het in de bijbel ook al dat je bijzondere momenten moet markeren in de tijd.

Terwijl de fundamenteën worden gelegd wordt er gezongen. Er wordt gevierd. Een lied van trouw galmt over de bouwplaats. Als we iets missen in deze coronatijd is het dit toch wel: het zingen, het je opgenomen weten in de muziek, muziek die zorgt dat je boven jezelf wordt uitgetild, opgenomen in iets of iemand groter dan jezelf. Het lied dat in Jeruzalem wordt gezongen herinnert aan psalm 136, een lied vol vertrouwen, met als refrein: God is goed, eeuwig duurt zijn trouw.

Ze zingen en prijzen God: ze zongen in beurtzang de psalm: Hij is goed, eeuwig duurt zijn trouw aan Israël. Dat is Psalm 136. Ik stel me het zo voor dat het overweldigend geweest is om daar bij te zijn. Maar het is wel een teken van hoe diep het gevoel zat. De dankbaarheid naar God toe dat ze weer terug waren, terug in hun eigen land. Maar niet alleen dankbaarheid.

Alle soorten gevoel streden om de voorrang. Gevoel van dankbaarheid, van opluchting, verwachting naar de toekomst toe. Maar ook verdriet voor iedereen die er niet bij kan zijn.

Juist als het écht mooi, echt belangrijk is, dan voel je hoeveel je je dierbaren mist. Bij verjaardagen, bij feestdagen. Dat gold voor de teruggekeerden misschien nog veel sterker.

Zij hadden veel mensen moeten achterlaten, veel mensen moeten begraven in Babel. Daarom was het voor de ouderen onder hen een bitterzoete bijeenkomst. Zij barsten massaal in tranen uit. Zij herinnerden zich nog de oude tempel.

Ze wisten nog alles waar ze doorheen waren gegaan. De verwoesting, het geweld, het bloedvergieten. Als je één van hen had kunnen interviewen, dan kwam er waarschijnlijk een lang en uitgebreid verhaal vol met ellende.

Maar op dit moment hoeven de teruggekeerde ballingen geen woorden te geven aan hun vreugde of hun verdriet.

Ze mogen er zijn, met al hun reacties die ze hebben. Ze hoeven zich niet in te houden. Ze hoeven niet sterk te zijn of de schone schijn op te houden. Ze mogen precies zo reageren zoals ze zijn, zoals ze zich voelen. Of dat nu met grote vreugde of groot verdriet is.

Vreugde om het nieuwe begin, verdriet om alles wat er geweest was en nooit meer terug zou komen. Iedereen laat zich horen zoals hij of zij zich voelt. Gejuich of gehuil. Niemand houdt zich in. Uiteindelijk wordt het geluid zo groot dat niemand meer weet of het nu gejuich of gehuil meer is. Het gaat allemaal in elkaar op.

Dankbaarheid, verdriet, woede en klacht, ze mogen allemaal naar God toe. Daar zijn ze thuis.

En dat is dan misschien ook wel de kern voor deze zondag, deze dankzondag: hoe we ons ook voelen, we hoeven onze emoties voor God niet te verbergen.

God is goed, eeuwig duurt zijn trouw.

Dat refrein is makkelijk te zingen op stralende dagen als het leven je toelacht, maar wat als het leven zwaar is? Kun je het dan aanhoren of meezingen? Of krijg je de woorden niet over je lippen?

God is goed, eeuwig duurt zijn trouw. Misschien dat het geluid van de trompetten en cimbalen hier en daar wat vreemd heeft geklonken omdat er ook wordt geklaagd en gehuild. Er is immers niet alleen blijdschap, maar juist ook verdriet en teleurstelling om wat was en niet meer is, om wat voorbij ging en werd gesloopt.

Ik vind het troostend dat in de bijbel er ook ruimte is voor die kant van het leven. Dat tranen er mogen zijn, dat verdriet mag worden gedeeld. Ik vind het een groot voorrecht dat hier in dit huis/deze ruimte wordt gelachen, maar dat er ook ruimte is om te huilen, om verdriet, machteloosheid, boosheid en teleurstelling te delen. Dat er ruimte is voor pijn, maar dat er ook altijd een lied van vertrouwen wordt gezongen, een kaars wordt aangestoken, een verhaal van trouw wordt verteld.

Als we dat **hier** niet meer zouden kunnen, waar dan? Onze pijn wordt gedragen in de trouw van de Eeuwige, onze tranen worden gezien en gedeeld, onze pijn wordt niet weggemoffeld, maar mag er zijn. En juist ook op deze zondag, deze dankzondag: hoe we ons ook voelen: bij God is ruimte voor alle soorten emoties.

Zoveel emoties die wij ook in onze dagen kennen: verdriet bij het overlijden van een geliefde, eenzaamheid omdat we maar zo weinig mensen mogen ontmoeten, boosheid, omdat mensen zich niet aan de maatregelen houden.

Het lijkt een lastige winter te worden. Wat kan het ons goed doen als er ruimte is voor al onze gevoelens.

En hoe beleven dan een dankdag voor gewas en arbeid?

Ons bestaan, de werkelijkheid om ons heen, zullen wij nooit helemaal doorgronden. De raadsels van aardbevingen en orkanen niet, en het raadsel van de seizoenen ook niet. We zijn dankbaar dat we, ontwaakt, een nieuwe dag mogen beginnen, na een donkere nacht, omdat we beseffen dat het niet vanzelfsprekend is. We danken voor een genezing, voor het wonder van nieuw leven, ook al weten we van medische technologie.

Maar juist in deze corona tijd vragen we ons af hoe het toch verder moet gaan. We worden teruggeworpen worden op de diepste vragen van ons bestaan.

Dat het ons gegeven zal worden om met die kwetsbaarheid te leven, het uit te houden, omdat we ons gedragen weten door Gods liefde en zorg voor ons. Met alle emoties die daarbij horen: van huilen tot lachen.

Dat er dan bij dat alles ook ruimte zal zijn om te danken: voor de vruchten van het veld, voor de oogst van geloof, hoop en liefde .

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger